

Pikassoksen uutiskirje 10/2021

Syystervehdys Pikassoksesta!

”Kun saapuu syys, niin lehdet puiston, se hehkumaan saa loistoaan...” Todentotta olemme saaneet nyt nauttia upeasta väriloistosta ja hienoista syysilmoista. Samalla tapaa värikästä ja rikasta on kehittämisen rintamalla: tulevaisuuden sote-keskus-hankkeet, niiden täydennyshaut ja rakenneuudistushankkeet sekä sosiaalihuollon kehittämisohjelmat etenevät maakunnissa kiivaasti. Pikassos toimii näiden hankkeiden vahvana taustajoukkona ja on osin veturinkin roolissa. Näiden hyvinvointialueiden valmisteluja tukevien hankkeiden lisäksi meneillään on useita erillishankkeita, joista voit lukea tästäkin uutiskirjeestä. Lisäksi on avattu tai avautumassa useita, keskeisesti sosiaalihuoltoa koskettavia hankkeita, kuten osaamis- ja tukikeskus (OT) -hankehaku. Tulevaisuudessa toivoisin kuitenkin hyvinvointi- ja yhteistoiminta-alueilla näkeväni pitkäjänteisempää satsausta kehittämiseen ja sen rakenteisiin; hankehaut ja hankkeiden lyhytkestoisuus, ei ole se kaikista tehokkain ja kestävin tapa kehittää palveluita.

Tuula Tuominen, Pikassoksen toimitusjohtaja

[Uutiskirje Swayssä](#)

Tulehan Teamsiin syksyllä 2021!

Sosiaalialan ajankohtaiskatsaukset

Sosiaalihuollon ajankohtaiskatsauksia järjestetään syyskaudella 2021 perjantaisin klo 9:00-9:30.

Alustajina toimivat Pikassoksen yhteistyökumppanit eri sosiaalialan sektoreilta.

Ajankohtaiskatsauksiin ei tarvitse ilmoittautua erikseen. [Syyskauden ohjelma](#) on julkaistu Pikassoksen sivuilla ja samasta paikasta löydät Teams-kokouksen linkin. Ajankohtaiskatsaukset tallennetaan [Pikassoksen Youtube-kanavalle](#), josta ne on katsottavissa vajaan 14 vuorokauden ajan.

Lastensuojelun tutkimuskatsaukset

Tutkimuksen ja käytännön siltaajina

Sosiaalityön käytännön ja tutkimuksen välillä on pitkään kuvattu olevan kuilu, jonka ylittämistä on pohdittu monissa eri yhteyksissä. Kehittelimme yhden mahdollisen sillan kuilun ylittämiseksi. Järjestimme keväällä kaksi ja tänä syksynä on ollut tarjolla kolme tutkimuskatsausta lastensuojelun asiakastyötä tekeville asiantuntijoille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Tutkimuskatsausten aiheet ovat vaihdelleet lapsen oikeuksista ADHD:n vaikutusten tutkimiseen. Lokakuussa teemana on väkivallan vaikutukset lapsen kehitykseen (13.10.2021 klo 15) ja marraskuussa kuvaustietoa lastenpsykiatriseen osastohoitoon päätyneen lapsen hoitopolusta ja palvelutarpeesta (3.11.2021 klo 15). Saamamme erittäin positiivisen ja kannustavan palautteen myötä voidaan todeta, että yksi keino kuilun ylittämiseen on tällä toimintamallilla löydetty! Nyt toivomme laajaa joukkoa lastensuojelun asiantuntijoita ja teemasta kiinnostuneita mukaan tilaisuuksiin. Lisätietoa tutkimuskatsauksista löydät [täältä](#).

Suuntima-menetelmän laajennusta sosiaalipalveluihin

Pikassos on ollut mukana työstämässä *sosiaalipalvelujen ammattilaisen kysymyksiä* [Suuntiman](#) asiakkuussegmentointi -menetelmään. Suuntima on käytössä terveydenhuollossa ja sen on kehittänyt Pirkanmaan perusterveydenhuollon yksikkö (Pete-yksikkö). Suuntiman asiakkuuksia ovat omatoimi-, yhteisö-, yhteistyö- ja verkostoasiakkuus. Suuntima ehdottaa erilaisia polkuja eri asiakkuuksille. Pete-yksikölle on pitkään esitetty toiveita Suuntiman soveltamisesta sosiaalihuoltoon, lisäksi asia on PirSoten yksi kehittämiskohde. Kehittämistyö aloitettiin reilu vuosi sitten ja mukana on sosiaalihuollon ammattilaisia Etelä-Pohjanmaalta, Keski-Suomesta, Pirkanmaalta sekä Sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA:lta. **Sosiaalinen hyvinvointi ja arki** -otsikon alta asiakas ja ammattilainen voi liukuasteikolla arvioida asiakkaan tilannetta kahdeksan kysymyksen kautta. Kysymykset liittyivät teemoiltaan hyvin tuttuihin sosiaalityön kysymyksiin: asiakkaan taloustilanteeseen, asumiseen, asuin- ja elinympäristöön, riippuvuuksiin, elämäntilanteeseen, terveydentilaan ja toimintakykyyn, hyvinvoinnista huolehtimiseen, työ- tai opiskelutilanteeseen ja riskiin kokea syrjintää.

Kyseisen **sosiaalipalveluiden Suuntiman pilotointi** suoritettiin muutamassa kunnassa ajalla 22.2.-31.3.2021. Ammattilaisille pidettiin asiaan opastamispaja ja tavoitteena oli, että ammattilaiset tekevät vähintään viidelle asiakkaalleen Suuntiman ja täyttävät kehittämis- ja palautelomakkeen. Tampereella pidettiin erikseen vielä uusintakerros, mutta vastauksia saatiin pilotoinneista kuitenkin niin vähän, että *pilotointia jatketaan ajalla 31.8.-30.11*. Mukaan on otettu uusia kuntia, esimerkiksi Pikassoksen alueelta Kanta-Hämeestä on lähdössä kuntia mukaan syksyn pilottiin osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanketta. Kannustamme kokeilemaan sosiaalipalveluiden Suuntimaa, se voi toimia hyvänä lisänä asiakkuuden alkuvaiheessa ja esimerkiksi palvelutarpeen arvioinnissa. Lisätietoja sosiaalipalveluiden Suuntimasta sisällöllisesti antaa Pikassokselta toimitusjohtaja Tuula Tuominen. Vuodenvaihteen jälkeen, 1.1.2022 Suuntima siirtyy kansallisen toimijan, [DigiFinlandin](#) omistukseen ja jatkossa koordinointi tapahtuu sieltä käsin.

Ajankohtaista hankkeista

MONNI – Lastensuojelun monialainen kehittäminen Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla 2020-2022

Nuorten foorumit

Eroon aikuislähtöisyydestä? Saamme kuulla tänä syksynä nuoria *Pesäpuun* kanssa pidettävissä Nuorten foorumeissa Tampereella 30.10., Seinäjoella 20.11. ja Hämeenlinnassa 27.11.2021. Ammattilaisilla, jotka työskentelevät lastensuojelun kanssa kosketuksissa olevien tai olleiden nuorten kanssa, on tärkeä rooli nuorten osallistumisen mahdollistajana välittämällä tietoa foorumeista nuorille sekä rohkaisemalla ja tukemalla heidän osallistumistaan. Voisitko Sinä varmistaa, että nuori saa tiedon ja päättää itse, haluaako osallistua? Lue [lisää täältä](#).

Sytytään yhdessä? Opitaan lastensuojelusta ja systeemisyydestä -koulutus

Lastensuojelun yhteistyökumppaneille tarjottavien kaksipäiväisten etäkoulutusten ilmoittautumiset keväälle on nyt avattu. Lämpimästi tervetuloa mukaan! Lisätiedot ja ilmoittautuminen [täältä](#).

3X10D-elämäntilannemittarin lastensuojelun versio levitykseen

Olemme MONNI-hankkeesta valinneet edistävämme 3X10D-elämäntilannemittarin lastensuojelun versiota lastensuojelun sosiaalityöhön. Näemme sen vastaavan tarpeisiin:

- Lisätä asiakkaan osallistumista itseään koskevaan lastensuojelun työskentelyyn omaa elämäänsä koskevien sisältöjen kautta.
- Kokemus lapselle tai nuorelle kuulluksi tulemisesta ja kokemus työntekijälle asiakkaansa kuulemisesta.
- Saada yksilöllistä ja organisaatiotason seurantatietoa lastensuojelun asiakkaan kokemasta hyvinvoinnista sekä saadun tuen ja palvelun asiakaskokemuksesta.

Hei Sinä työntekijä lastensuojelun tehtävissä hankealueellamme - voisitko valita tämän lomake-työkalun asiakastyöhösi? Luvassa pientä extraa etunenässä lomaketta hyödyntäville ammattilaisille työyhteisöineen. Lisätietoja ja [alustava ilmoittautuminen MONNI-hankkeen nettisivuilta](#).

Tuki oikeasta paikasta (TOP) -hanke -Stöd från rätt plats

TUKI OIKEASTA PAIKASTA
STÖD FRÅN RÄTT PLATS

TOP-hankkeen (Tuki oikeasta paikasta) kehittämistyössä on päästy hyvään vauhtiin ja koko hankealueella on käynnissä ja valmisteilla erilaisia pilotteja. Syksyn koulutustarjonta on ollut myös monipuolinen ja tiivis.

Satakunnassa **MindMe - koulu kuuluu kaikille** -koulutusprosessissa on luvassa vielä kolme työpajaa, joiden aiheina ovat sijaishuollossa kasvavien kouluikämmättömyys, osallisuus ja mielen hyvinvointi. Koulutusprosessin aikana kuntien kehittäjäryhmissä on ryhdytty kehittämään ja suunnittelemaan pilotoitteja ja hyviä käytänteitä sijaishuollossa kasvavien koulunkäynnin järjestämisessä sekä kouluikämmättömyyteen puuttumisessa.

Syksyn aikana *Satakunnassa* Raumalla otetaan käyttöön varhaiskasvatukseen esitietolomake sijoitetusta lapsesta. *Varsinais-Suomessa* lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen ja lastensuojelulaitosten yhteistyöhön pilotoidaan marraskuussa myös esitietolomake. *Pohjanmaalla* järjestetään marraskuussa päihdeseminaari, jossa käsitellään aihetta nuorten ja lastensuojelun näkökulmasta. Osallisuusseminaari järjestetään marraskuussa sekä ammattilaisille että asiakkaille.

Systemisen lastensuojelutyön peruskoulutusten jälkeen on siirrytty systemisen työotteen juurruttamiseen *sisote-toimijoille* eli sivistystoimen, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattilaisille. Kaikista tulevista TOP-hankkeen järjestämisistä tapahtumista ja koulutuksista saat lisätietoja ja voit ilmoittautua osoitteesta tukioikeastapaikasta.fi. Voit myös olla yhteydessä TOP-hankkeen tiimoilta asiassa kuin asiassa tuoreeseen pikassoslaiseen, lastensuojelun erityisasiantuntija Niina Kuusiseen.

Kansa-koulu III

Kansa-koulu III -hanke järjesti hankkeessa valmennettujen kirjaamisiasiantuntijoiden verkostotapaamisen täysin uudella tavalla kansallisena **Verkostofoorumina**. Syyskuussa kolmen viikon ajan käytössä oli oppimisalusta, jossa vieraili yhteensä **yli 900 kirjaamisiasiantuntijaa**. Verkostofoorumiin oli koottu asiantuntijapuheenvuoroja videoina ja foorumilla oli myös tarjolla koulutus, jonka aiheena oli valmentaminen työyhteisössä. Verkostofoorumista saatiin huikean hyvää palautetta ja keskustelualueilla käytiin vilkasta keskustelua kirjaamisen kehittämisestä. Kiitos kaikille teille, jotka osallistuitte!

Hanke järjestää kirjaamisvalmennuksia vielä loka-marraskuussa, mutta ryhmät ovat jo täynnä.

Kirjaamisfoorumi.fi-sivustolta löytyy silti runsaasti hankkeen tuottamaa **materiaalia** organisaatioiden käyttöön. Tarjolla on myös uusia blogikirjoituksia osiossa **Kirjaamiskertomuksia**. Lisätietoja hankkeen toimista antaa Pikassos-alueen aluekoordinaattori Anni Kuhalainen.

Vaikuttavaa sote-TKI-ekosysteemiä kehittämässä

Oppeja yhteiskehittämisen matkalta: Kehys – Kehitämme yhdessä! -hanke 03/2019–09/2021

Yllä olevasta kuvasta saa nopeasti käsityksen, mitä kaikkea Kehys -hanke sisälsi ja mitkä kaikki tahot siihen osallistuivat – joko varsinaisina hanketoimijoina tai yhteistyöverkostossa. Projektiryhmä koostui Pirkanmaan sairaanhoitopiirin, TAMK:n ja yliopiston useampien yksiköiden, Tampereen kaupungin, Taitokeskuksen, Suomen yliopistokiinteistöjen ja Pikassoksen henkilöstöstä. Hankkeen tarkoituksena oli saada sirpaleinen sote-TKI- toimijakenttä tiiviiseen yhteistyöhön rakentamaan sosiaali- ja terveysalan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioekosysteemiä - **sote-TKI-ekosysteemiä**. Lisäksi hankkeessa haluttiin saada sisältöjä Tampereen kaupungin ja alueen toimijoiden suunnittelemaan Yliopistolliseen kehityshyvinvointikeskukseen, sittemmin Kaupin yliopistolliseen sote-keskukseen (Kylse). Hanke muodostui seuraavista teemoista: 1. Sote-TKI-ekosysteemin johtaminen 2. Sote-TKI-ekosysteemin toiminnan arviointi ja vaikuttavuus 3. Sote-TKI-ekosysteemin yhteistyö 4. Sote-TKI-ekosysteemin viestintä ja näkyvyys.

Teemojen alle rakennettiin yksityiskohtaisemmat työpaketit ja työ eteni konkreettisesta aikuistyyppin diabetespalveluiden ja päihdepalveluiden yhteiskehittämisestä kohti isoa kuvaa eli ekosysteemin mallintamista. Hankkeen ensimmäinen toimintavuosi oli täynnä työpajoja ja suuria joukkoja yhteen kokoavia tilaisuuksia. Kehys-hanke toteutti muun muassa omat seminaarit osana Tampereen yliopiston johtajuussymposiumia sekä kaksi erillistä seminaaria, joissa tutustuttiin kansainvälisiin yhteiskehittämisen ja -alustojen esimerkkeihin. Näihin osallistui myös kentän sosiaalityöntekijöitä, joiden laaja-alaista ja yhteiskunnallista ajattelutapaa kuulin eri tahojen ihastelevan. Koronapandemia vaikutti heikentävästi myös tämän hankkeen toimintaan ja esimerkiksi kaikkia suunniteltuja yhteistyöpajoja ei voitu järjestää.

Mitä tästä kaikesta sitten opimme? Ainakin sen, että kehittämisen ja muutoksen lainalaisuudet pätevät samalla tapaa, työskenneltiin sitten millä sektorilla tahansa. Ja sen, että eri alojen ja eri koulutuksen saaneet ihmiset saattavat puhua samasta asiasta täysin eri termein ja jopa eri merkityksin. Ja jotta päästään niin sanotusti samalle kartalle, tarvitaan erittäin paljon keskustelua, dialogia ja oman alan sekä näkemyksen avaamista ja selittämistä. Opimme myös sen, että uudet näkökulmat ja erilainen tapa ajatella haastaa myös meitä itseä ja antaa parhaimmillaan paljon uutta, toimii innostajana tai innovaationa - kuten TKI-ekosysteemin kuuluukin. Se vaatii meiltä kaikilta rohkeutta ja heittäytymistä sekä hiukan myös sopivaa nöyryyttä. *"En ymmärrä puhumasi asian merkitystä, olen eri mieltä, olet väärässä, tämä on turhaa "* vai: *"Mielenkiintoista, että ajattelet noin, minun työni näkökulmasta asia näyttää tältä, otetaan asia yhdessä tarkasteluun"*.

Lue tarkemmin kehittämistyöstä ja syntyneistä malleista lokakuun aikana ilmestyvästä loppuraportista: <https://www.tays.fi/kehys> Lisätietoja hankkeesta antaa myös Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuominen.

Satakunnan uudet Pikassos-vahvistukset

Tervehdys! Täällä Pikassoksen tuoreimmat vahvistukset – Niina ja Minka Satakunnasta!

Niina: Toimin **Tuki Oikeasta Paikasta eli TOP-hankeessa lastensuojelun erityisasiantuntijana Satakunnassa**. Painonopisteenä kehittämistyössä on sijaishuollossa elävien lasten saama tuki varhaiskasvatuksessa ja sivistyspalveluissa. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi Raumalla käyttöön otettavaa sijaishuollossa elävän lapsen esitietolomaketta varhaiskasvatukseen tai Sisukas-mallin pilotoimista Satakunnan kunnissa. Sisukas-mallissa on kyse tiimistä, joka ottaa koulussa kopin sijaishuollossa olevan lapsen kokonaistilanteen selvittämisestä ja seurannasta.

Voisin sanoa, että sosiaalityö on kutsumusammattini ja siinä erityisesti lastensuojelu. Olen saanut työskennellä eri sosiaalityön työtehtävissä Satakunnan alueella yli vuosikymmenen. Kokemukseni mukaan aidolla kohtaamisella ja pitkäkestoisella työskentelyllä saavutetaan parhaimmat tulokset. Kehittämistyössä parasta on hyödyntää tutkimustietoa sekä vaikuttaa alueellisesti ja valtakunnallisesti asioihin, joilla on merkitystä inhimillisellä tasolla sekä asiakkaan että työntekijän näkökulmasta.

Minka: Olen tuore **Pikassoksen suunnittelija, toiminta-alueena Satakunta**. Vuonna 2021 Pikassos on Satakunnassa panostanut maakunnalliseen sote-kehittämiseen eli Satasoteen, ja sosiaalihuollon eli "SO:n" esille tuomiseen monipuolisesti eri yhteyksissä. Tällä hetkellä työn alla on erilaisten verkostojen kokoaminen ja yhteisten kehittämisteemojen löytäminen, monenlaisen tekemisen ja kokeilemisen koordinoiminen sekä sosiaalihuollon viimeisimmässä käänteissä perässä pysyminen.

Työkokemusta minulla on terveysosiaalityöstä ja perhesosiaalityöstä sekä kehittämisen saralla työikäisten palveluiden kehittämisestä. Tällä hetkellä intohimoja herättävät erityisesti rakenteellinen sosiaalityö, keskustelu sosiaalityön käytännöistä sekä tiedolla johtamisen työkalut. Pikassos-työssä parasta on ollut tähän mennessä se, että koko ajan saa uutta tietoa kaikesta siitä hyvästä, mitä sosiaalihuollossa tapahtuu eri puolilla. Näistä onnistumisista on ilo olla viemässä viestiä sitten eteenpäin!

Olemme aktiivisesti mukana Satakunnan sote-uudistuksen valmisteluissa. Jos mieleesi tulee asioita, joista meidän olisi hyvä kuulla, yhteistä keskusteltavaa tai kysyttävää, olethan yhteydessä!

Iloa alkaneeseen syksyyn toivottavat Niina & Minka

Valonpilkahduksia syksyysi!

Ollaan yhteydessä!

Pikassos on yksi maamme yhdestätoista [sosiaalialan osaamiskeskuksesta](#). Olemme voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, jonka omistavat Tampereen, Hämeenlinnan ja Porin kaupungit. Toimipisteet sijaitsevat kussakin omistajakaupungissa. Toiminta-alueemme on Pirkanmaa, Kanta-Häme ja Satakunta.

www.pikassos.fi

[Pikassoksen toimipisteet ja henkilöstö](#)

Pikassos sosiaalisessa mediassa: [Facebook](#) [YouTube](#) [Twitter](#)

Uutiskirjeen toimitus & taitto: Anni Kuhalainen. Kuvituskuvat: Pixabay (pois lukien Suuntiman ja hankkeiden logot sekä Satakunnan vahvistusten kuva).